

پیامبر اکرم(ص) ابتدا خلق شد یا آدم(ع)/؟ آدم(ع) در قرآن و احادیث

حجه الاسلام مسعود براتی، پژوهشگر قرآن و حدیث گفت: نور پیامبر اکرم (ص) ابتدا خلق شد و سپس از نور ایشان اهل بیت (ع) و آدم(ع) خلق شدند اما جسم مادی آدم(ع) نخستین جسمی بود که آفریده شد.

حجه الاسلام مسعود براتی، پژوهشگر قرآن و حدیث گفت: نور پیامبر اکرم (ص) ابتدا خلق شد و سپس از نور ایشان اهل بیت (ع) و آدم(ع) خلق شدند اما جسم مادی آدم(ع) نخستین جسمی بود که آفریده شد.

به گزارش خبرنگار مهر، طی سال های اخیر، تخصصی شدن کارهای پژوهشی موجب شده تا زمینه تدوین دانشنامه ها، فرهنگ نامه ها و کتاب های موضوعی شکل بگیرد. وجود این منابع امکان تحقیق و جستجو در موضوعات مختلف برای محققان را فراهم کرده است.

مسعود براتی که خود سال ها در حوزه علمیه از محضر بزرگانی چون آیت الله جوادی آملی، آیت الله امیرزاده و ... بهره برده است، از سال ۱۳۶۸ تاکنون به فعالیت در عرصه پژوهش های قرآنی مشغول بوده است. موسسه پژوهشی فرهنگی قرآنی نور هدایت جاریه اقدام به تدوین سلسه کتب موضوعی با استفاده از احادیث و آیات قرآن کرده است. این موسسه طی سلسله پروژه های پژوهشی که تعریف کرده قرار است تا به زندگی انبیا و رسولان الهی، موضوعات قرآنی و آخر الزمان بپردازد.

نخستین مجموعه ای که به کوشش وی به تازگی منتشر شده است «آدم(ع) در قرآن و احادیث هزاره اول» نام دارد که در دو مجلد به چاپ رسیده و حاوی حدود ۲۶۰ عنوان موضوع مرتبط با حضرت آدم(ع) در قرآن و احادیث است. مقام معظم رهبری، آیت الله العظمی مکارم شیرازی و آیت الله العظمی علوی گرگانی از جمله آیات عظامی هستند که انتشار این کتاب را اقدامی شایسته در این حوزه قلمداد کردند. به بهانه انتشار این کتاب و نیز فرا رسیدن هفته پژوهش، گفت وگویی با این پژوهشگر و محقق قرآنی درباره این کتاب که خود حاصل یک کار پژوهشی گسترده است داشته ایم که می خوانید؛

***هدف از تالیف این کتاب چه بوده و قرار است به چه نیازی از مخاطبانش پاسخ بگوید؟**

با توجه به زحمات بسیاری که در حوزه موضوعات قرآنی و دینی در این چند صد ساله اخیر انجام شده اما همچنان درباره بسیاری از موضوعات یا پژوهشی نیست یا اگر هست بسیار محدود و غیر جامع است. بنابراین ضرورت اولیه این پژوهش ها در درجه اول به لحاظ کمبود و نقصان پژوهش در حوزه هایی است که شروع به پژوهش درباره آن کردیم.

در این سلسله کتاب ها که در حال تالیف است، نخست به زندگی انبیا و رسولان پرداختیم. در این باره آنچه که طی چند صد ساله اخیر درباره آن زحمت کشیده شده بود، در قالب یک کتاب به زندگی همه انبیا و رسولان الهی پرداخته است؛ یعنی کتابی ۶۰۰ صفحه ای موجود است که به زندگی همه رسولان اشاره می کند، اما جامع همه آیات مربوطه به زندگی آن ها نیست. به طور مثال درباره زندگی آدم(ع) که نخستین کتابی است که اکنون چاپ شده، در گذشته در حد ۲۰ یا ۳۰ صفحه مطلب در کتاب «قصص انبیا» داشتیم که این در حد یک درصد بود. بنابراین ما سعی کردیم زندگی آدم(ع) را از احادیث و آیات قرآن استخراج کرده و در اختیار محققان حوزه و دانشگاه قرار دهیم.

زمانی که محققان می خواهند به هزاره اول زندگی آدم(ع) بپردازند ۳۰ صفحه مطلب کافی نیست، با تدوین این کتاب می توانند تمامی مطالب به این دوران را در یک یا دو مجلد ببینند. درباره زندگی دیگر رسولان الهی نیز آثار جامعی نداشتیم و در این باره ادبیات موضوعی، بسیار بسیار محدود است. در حوزه های علمیه نیز در دهه ۶۰ منبعی در این باره نبود به همین دلیل سعی کردیم تا با جستجو در احادیث و آیات زندگی پیامبران و رسولان الهی را با عناوین مختلف در دسترس محققان قرار دهیم. بنابراین اگر کسی بخواهد به منابع پژوهشی این مجموعه مراجعه کند، بداند که بالای ۹۰ درصد از این منابع در این کتاب ها گردآوری شده است.

اما گروه دیگری که به صورت موازی درباره آن قرار است کتاب تهیه شود، موضوعاتی است که مرتبط به دوران غیبت و آخر الزمان است و متأسفانه منابع جامع و مشخصی که بر اساس آیات قرآن و احادیث در این باره باشد نداریم. بنابراین خلاء پژوهش های جامع در این موضوعات علت نخست تدوین این مجموعه بوده است. از سوی دیگر از آنجایی که ما به این مذهب و دین اعتقاد داریم و سفارش هایی که دین به ما می کند، این است که خوبان و بدان گذشته را قرآن به عنوان عبرت برای ما قرار داده است. بنابراین نسل هایی که به عبرت گذشتگان توجه نکنند، مشابه آن کارها را در آینده تکرار می کنند.

جامعه ما با توجه به حرکت پس از انقلاب اسلامی، پرداختن به زندگی انبیا و رسولان را برای ساختن الگویی بهتر مد نظر قرار داد، البته این موضوع نیاز به شناختن ابعاد عالی زندگی این افراد دارد. عده ای از آنجا که با انقلاب دشمنی داشتند با زندگی انبیا و رسولان هم دشمنی کردند. در حالی که اگر ما ببینیم امت های انبیا و رسولان چه آسیب هایی دیدند و آنها را درست بشناسیم، می توانیم از بسیاری آسیب هایی که از طریق دشمنان به ما می خورد پیشگیری کنیم، بنابراین قرآن وقتی بارها به زندگی انبیا و اولیای الهی می پردازد، خطاب به رسول الله می فرماید: « این ها را برای تو قصه و برای اولالباب عبرت قرار می دهیم » بنابراین پر کردن خلاء پژوهشی در این حوزه و عبرت سازی برای مخاطبان دو دلیل اصلی تدوین این مجموعه کتاب ها بوده است.

***آنگونه که در مقدمه کتاب هم به آن اشاره شده قرار است، تا این سلسله کتب به ترتیب به زندگی انبیا و رسولان الهی، موضوعات قرآنی و آخر الزمان بپردازد. این اولویت ها بر چه اساسی تعیین شده اند؟**

این پروژه ها قرار است به صورت موازی با یکدیگر انجام شود، به طور مثال ما وقتی درباره زندگی آدم(ع) کار می کنیم به مطالب و موضوعاتی می رسیم که می تواند در یک موضوع دیگر مورد استفاده قرار گیرد. بنابراین آن موضوع را در فایل خودش می بریم و آنجا استفاده می کنیم. وقتی شما در قرآن و احادیث روی موضوعی کار می کنید، می توانید بسیاری از موضوعات دیگری را که در ارتباط با موضوع اصلی هستند، استخراج کرده و در فایل مجزایی از آن استفاده کنید. اما اینکه چرا ما برای تهیه کتاب ها اینگونه اولویت سنجی کردیم باید بگویم خداوند وقتی می خواست خلیفه ای برای زمین بفرستد، از رسول الله شروع کرده تا حضرت آدم(ع). بنابراین خداوند در رفتار خود در نظام الهی در ابتدا زندگی پیامبران را مقدم بر زندگی چهارده معصوم(ع) قرار داده است. اگر ما در نشر آثارمان اولین اثر را از زندگی آدم(ع) شروع کردیم به دلیل شباهتی بود که از رفتار خدا داشتیم.

خداوند ابتدا خلیفه را آدم(ع) قرار داد و پس از ارسال انبیا، پیامبر اکرم(ص) را به عنوان رسول خاتم فرستاد. بنابراین ما می خواستیم تا در کارمان شباهتی از کار خدا داشته باشیم. البته در نظر داشته باشید کار پژوهشی موازی است و نمی توان موضوعات را از هم تفکیک کرد، چون نقاط مشترک زیادی با هم دارند و موضوعات قرآنی به هم مرتبط هستند. دومین کتابی هم که به زودی قرار است منتشر شود «صالحین» است و به طور مثال این موضوع به انبیا، رسولان و ... مرتبط است. موضوع صالحین از آن جهت به آخر الزمان مرتبط است، چون زمین را صالحین به ارث می برند. بنابراین خاصیت موضوعات قرآنی به گونه ای است که بسیاری از عناوین به هم مرتبط هستند. پس ما وقتی روی موضوع آدم(ع) کار کردیم به موضوعات متعدد دیگری هم برخورد کردیم و از این جهت نمی توانیم تقدم و تاخر موضوعی قائل باشیم، اما چون خداوند انبیا و اولیا الهی را به عنوان رسولان قرار داد، اولین اثر را از زندگی آنها قرار دادیم.

*اصلی ترین منابع شما برای این کتاب اصول کافی و بحار الانوار بوده آیا کتاب های دیگر را هم مورد استفاده قرار دادید؟

بسیاری از احادیث فقط به بحارالانوار مرتبط نیست و ما در بسیاری از بخش های کتاب، منابع را حذف کردیم. چون برخی از احادیث در منابع دیگری هم آمده بود، به همین دلیل چون اسم بحارالانوار در ابتدای فهرست منابع بود ابتدا اسم آن را نوشتیم. به هر حال سعی شده تا از منابع حدیثی در این کتاب استفاده شود. اگر جایی هم به تفسیری در کتاب اشاره شده به دلیل ذکر حدیثی در آن بوده است.

ما با دریایی از منابع بزرگ حدیث و قرآن روبه رو هستیم و اگر طلبه و دانشجویی نیازمند موضوعی باشد با توجه به این که با حجم زیادی از منابع حدیثی مواجه است، در این کتاب دسته بندی موضوعی صورت گرفته است. البته این کار بسیار پرزحمتی است که بتوانید از این دریای بزرگ موضوعات مرتبط را در بیاورید. با توجه به اینکه موضوعات قرآنی به هم مرتبط هستند، ما باید با کلید واژه های مختلف جستجو کنیم، موضوعات تکراری ها را حذف کنیم و از منابع معتبر و اصلی استفاده کنیم، بنابراین کار حجمی باید در آن موضوع و نیز تصفیه سازی صورت بگیرد، تا در نهایت بتوان یک کار قابل اعتنا از آن استخراج کرد.

در نظر داشته باشید کار ما پژوهش موضوعی است و تفسیر قرآن نیست و هدفمان نیز ورود به تفسیر قرآن نیست. ما می خواهیم موضوعات در قرآن و احادیث را استخراج کنیم و در اختیار محققان دیگر قرار دهیم.

*مخاطبان این کتاب چه کسانی هستند؟

مخاطبان همه آثار ما محققان هستند و در واقع در درجه نخست این کتاب برای کسانی تهیه شده که در موضوعی نیاز به تحقیق دارند و دیگر به جای اینکه یک موضوع را در کل منابع ببینند و با کتابخانه ملی برای یک مطلب رو به رو شوند، می توانند در دو جلد یک موضوع را ببینند. ما تهیه این کار را به مراجع عظام اطلاع رسانی کردیم و آنها نیز از این کار ابراز خوشحالی کردند و گفته اند آرزوی جوانی ما را برآورده می کنید. چون محققان وقتی یک موضوع را می خواهند در منابع جستجو کنند، واقعا خسته کننده است که از بین میلیون ها منبع این کار را انجام دهند.

*به نظر می رسد که با توجه به سیر تاریخی کتاب و روایت گونه بودن آن مخاطب عام می تواند از این کتاب استفاده کند. در تهیه این کتاب مخاطب عام هم مورد توجه بوده است؟

قطعاً هر اثری بهتر است که برای همه اقشار قابل استفاده باشد. اما هدف نخست ما در این کار محققان هستند که می خواهند کارهای بزرگ علمی در حوزه ها و دانشگاه انجام دهند. تهیه این کتاب ها بر اساس عنوان بندی و رتبه بندی به لحاظ روش پژوهشی صحیح برای محققان بوده است. چون یک کار پژوهشی باید به گونه ای باشد که وقتی کسی می خواهد از آن استفاده کند، موضوعات و عناوین پرانکه نباشد. خوشبختانه تاکنون بیش از ۱۸۰ پایان نامه از این اثر استفاده کردند. بنابراین هدف ما این بوده که دانشجو و طلبه بتواند به راحتی از این موضوعات استفاده کند، به همین دلیل اگر ترتیب و نظم در کتاب وجود نداشته باشد، نمی تواند برای محققان به راحتی قابل استفاده باشد.

*آقای براتی یکی از نقاط تمایز زندگی آدم(ع) این است که همه ادیان به حضرت آدم(ع) و زندگی اش پرداخته اند و از این جهت برای همه جذاب است. سوال بعدی من این است که چرا آدم(ع) و حوا(ع) به این اسامی نامیده شده اند؟

البته در کتاب تا حدی به این موضوع پرداخته شده است. اما به صورت کلی ما در این اثر پژوهشی سعی کردیم، عناوین اصلی و مهم زندگی ایشان که در آثار قبلی وجود نداشته بررسی شود. ۲۶۰ عنوان در زندگی آدم (ع) وجود دارد که ۲۵۰ عنوان آن در این کتاب جدید است و در آثار قبلی وجود نداشته است. اما پرداختن به نام این بزرگواران از نگاه ما موضوع جزئی است و عنوان خاصی به آن اختصاص داده نشده است. چون نگاه ما در این کتاب عناوین ملی، کاربردی، بزرگ و تاثیرگذار در مسیر زندگی ماست. ما اگر ندانیم اسم ایشان به چه معناست، در مسیر پیش رویمان اتفاقی نمی افتد. اما اگر ندانیم ایشان کجا از دشمنان خدا آسیب دیدند، ما هم آسیب می بینیم. بارها در این کتاب و کتاب شیث(ع) به این موضوع پرداخته شده است. شما به توصیه هایی که قرآن به بنی آدم(ع) کرده توجه کنید، همواره گفته شده که بنی آدم (ع) مراقب باشید که آسیب هایی که به آدم (ع) و حوا وارد شده شما در آنجا آسیب نبینید. جایی که شیطان به آن ها وارد شده وارد نشود. به آنها گفتیم این ها دشمن شما هستند، شما هم اینگونه نگاه کنید. این توصیه ها را به صورت کامل تر در کتاب شیث (ع) می توان دید و از نظر ما این عناوین بسیار ضروری و مورد نیاز است.

اما وقتی در احادیث نگاه می کنیم دو توضیح درباره نام این افراد داده شده است که مفهومی به هم نزدیک است؛ آدم(ع) به معنای این است که بدن مادی آن از پایین ترین شی ساخته شده که در حدیث به آن «ادیم الارض» گفته می شود؛ یعنی زمینی که به لحاظ کیفیت از همه پایین تر است. حوا نیز به معنای زنده بودن است، یعنی از موجود زنده آن را ساختند، بنابراین آدم(ع) بدن مادی اش از خاک آفریده شده و بعد بدن حوا از بدن ایشان آفریده شده است.

در این کتاب در یک حدیث آمده است که اهل بیت (ع) توضیح دادند، جسم مادی ایشان هزار سال طول کشید تا آماده شود و ابلیس از روز اول هم بدن آدم برایش جلب توجه کرد و در حین آماده شدن همواره با آن صحبت می کرد و می گفت تو که هستی و اگر برتر از من باشی به تو سجده نمی کنم.

اعتقاد ما بر این است که قبل از حضرت آدم(ع)، حضرت رسول(ص) و علی(ع) و آفریده شده اند. در این باره هم توضیحاتی بفرمایید.

در سال های اخیر ما از موضوعی غفلت کردیم. وقتی می گوئیم کدام یک از این بزرگان ابتدا خلق شدند آدم(ع) یا رسول الله، در ابتدا باید بپرسیم از چه خلقتی صحبت می شود؟ خلقت نور، خلقت ماده، خلقت انسان و ... کدام بعد این بزرگان است؟ اگر بعد خلقت نوری باشد، رسول الله نخستین کسی است که خلق شده است. ایشان نخستین نوری است که در عالم خلق شده و از نور ایشان دیگر اهل بیت و دیگران خلق شدند و اما درباره جسم مادی با این کیفیتی که به آن انسان می گوئیم نخستین چیزی که خلق شده جسم آدم(ع) است. پس هر دو خلقت درست است، منتها نوع خلقت را باید مشخص کنیم. ابتدا جسم آدم(ع) خلق شده اما از جنبه خلقت نوری، ابتدا نور رسول الله بوده و همه چیز از جمله نور آدم(ع) از آن خلق شده است. این چیزی است که در فضای معارفی ما از آن غفلت شده است.

*آقای براتی شباهت خلقت حضرت عیسی و حضرت آدم(ع) در چه بوده است؟

خداوند به صورت های مختلف توان، قدرت و دست بازش را در عالم به رخ می کشد که یکی از این موضوعات در سیر خلقت ها این است که چیزهایی را روال قرار می دهد و بعد خلاف روال را انجام می دهد، تا قدرتش را نشان دهد. ما گاهی با روالی آشنا می شویم و انتظار داریم خداوند بر اساس همان روال عمل کند. به طور مثال ما هر روز صبح که بلند می شویم خورشید از مشرق طلوع می کند. اما خداوند می تواند حرکت زمین را برعکس کند و خورشید از مغرب طلوع کند. بنابراین خداوند می تواند برخلاف همه روال هایی که قرار داده عمل کند. برای ساختن یک انسان خداوند بعد از آدم(ع)، روال زوجیت را قرار داد. اما خداوند در چند مورد غیر از این روال عمل می کند، از این جهت خلقت آدم(ع) و عیسی(ع) مانند انسان نیست و به هم شباهت دارند. هر کدام از ما از طریق یک پدر و مادر به دنیا آمدیم اما آدم(ع) بدون اینکه پدر و مادری داشته باشد، جسم مادی اش ایجاد شده و برای عیسی(ع) نیز پدری وجود نداشت.

بنابراین خلقت این دو از این جهت شبیه است، اما تفاوت هایی با هم دارد. به هر حال نقطه اشتراک هر دو این است که با روال معمول خلقت ها متفاوت بوده اما تفاوتش هم در این است که برای آدم(ع) پدر و مادر مطرح نیست ولی برای حضرت عیسی(ع) مادر مطرح است. خلقت حوا (ع) نیز همچنین یک مورد استثنا نسبت به روال معمول خلقت است، چون از بدن آدم(ع) خلق شده است و در واقع در خلق آن یک انسان حی نقش داشته اما نه به عنوان پدر و مادر. بنابراین خداوند نشان می دهد هر گونه که بخواهد می تواند خلق کند.

* در تصور عامه درباره خلقت حضرت حوا گفته می شود، زن طفیلی وجود مرد است، آیا این تعبیری که به کار گرفته می شود درست است؟

این تعبیر در احادیث درست نیست و در هیچ حدیثی چنین اصطلاح و تعبیری وجود ندارد و اهل بیت(ع) همواره از آدم(ع) بسیار عالی یاد می کنند و در بسیاری از احادیث وقتی می خواهند از پنج بانوی طراز اول یاد کنند، نام حوا(ع) را می برند. اینکه کیفیت جسم مادی انسان چیست یک چیز است و اینکه این انسان در آینده چگونه رفتار کند چیز دیگری است. اینکه آدم(ع) بدون نقش

پدر و مادر مادی وارد دنیا شده مهم نیست. یا اینکه حوا(ع) از بخشی از بدن آدم (ع) شکل گرفته در درجه اول مهم نیست. مهم این است که بعدا حوا چگونه برخورد کرد و چه جایگاهی داشته است. بنابراین بعد از حضرت زهرا (ع) وقتی از پنج بانوی طراز اول یاد می‌کنند، حوا در میان آنهاست و این تعبیر در کلام اهل بیت است.

*درباره ذریه حضرت آدم(ع)، امام رضا(ع) در حدیثی می فرماید حضرت حوا برای آدم(ع)، ۵۰۰ فرزند به دنیا آورد و هر کدام یک دختر و پسر. ادامه خلقت این دو چگونه بوده است؟ آیا این مسایلی که درباره نزاع هابیل و قابیل وجود دارد و ازدواج آنها با خواهرشان درست است؟

در ابتدا بگویم که ادامه نسل آدم(ع) به هابیل و قابیل هیچ ربطی ندارد و نسل آدم(ع) از شیث(ع) ادامه یافته است و بعد هم به نوح و سه فرزندى که از او در کشتی بودند بر می‌گردد. باز بخشی از آنها در عذاب قوم لوط، ثمود و عاد از بین رفتند و عموم کسانی که اکنون هستند، از نسل سام، فرزند نوح هستند. بنابراین هابیل و قابیل نقشی در ادامه نسل نداشتند و بحث زوجیت برای آنها مطرح نیست و اهل بیت (ع) هم بارها بیان کردند، نسل قابیل ادامه نیافت.

اما بخش اصلی سوال شما پاسخش این است که در احادیث و کتبی که هست از سوی علما دو نظریه مطرح است؛ نخست اینکه ادامه خلقت این گونه بود که خواهر و برادر ازدواج کردند و دوم اینکه خدا ملائکه دختر و پسر در زمین قرار داد و شیث و خواهرش با این ملائکه دختر و پسر ازدواج کردند و بعد فرزندان آنها با هم ازدواج کردند. کار ما البته در این کتاب نظریه پردازی نیست، بلکه تنها جمع آوری اطلاعات است. به هر حال علمایی هستند که معتقد به نظر اول هستند و می گویند شریعتی که در اسلام و برخی شریعت ها بوده قبلا مانعی برای ادامه نسل از خواهر و برادر نداشته است، اما برخی هم قائل هستند که شریعت اسلام و ادیان دیگر از ابتدا این مساله را در نظر گرفتند.

*حضرت آدم(ع) به عنوان پیامبر آیا این رسالت را داشته که بر قومی پیامبری کند؟

در ابتدا باید رابطه رسالت و نبوت را توضیح دهم. در میان همه انبیا تعدادی علاوه بر نبوت، رسالت هم دارند. ما ۱۲۴ هزار نبی داشتیم که از میان آنها تنها ۳۱۳ نبی رسالت داشتند. از میان آن ۳۱۳ نفر نیز چهار نفر هستند که شریعت هم دارند. آدم (ع) اولین خلیفه، نبی و رسول خدا در زمین است و به همه کائنات رسول است. چون نبی و رسول می‌تواند به محدوده آسمان و زمین نبوت کند. در نظر داشته باشید روی زمین، آدم(ع) هنوز فرزندی نداشته است اما به همه اجنه، ملائکه و ... نبوت داشته است و اصل سجده ملائکه هم به آدم(ع) به دلیل انوار چهارده معصومی است که در صلب ایشان بوده و ابلیس نه به این انوار سجد کرده و نه به خود آدم(ع).

بنابراین محدوده قدرت نبی شامل بسیاری از مقولات در آسمان و زمین است. انبیا بارها برای هدایت و اقوامشان به آسمان نگاه می کردند که آسمان بیارد، می بارید! این یکی از کارهای انبیا است و آنها در محدوده آسمان و زمین دستشان باز است و همه اشیا وظیفه دارند به حرف انبیا گوش دهند. اگر مردم حرف نبی را گوش نمی دادند، می توانست مردم را تنبیه کند و دعا کند باران نیارد. بنابراین ما باید نبوت را بشناسیم. نبوت ابعاد زیادی دارد و آن این است که همه محدوده آسمان و زمین باید به حرف نبی گوش کنند. اما رسالت از این محدوده بزرگتر است. خدا وقتی می خواهد قومی را با تنبیه عذاب کند، تا نبی وجود نداشته نباشد تنبیه نمی کند! به هر حال اگر نبی بخواهد خداوند به حرف او برای تنبیه مردم گوش می دهد. چون مثل معلمی است که باید دستش باز باشد تا بتواند شاگرد را از کلاس بیرون کند.

اما در اقوام گذشته نبی می توانست درخواست عذاب کند، اما وقتی می خواست از سوی خدا عذاب نازل شود باید رسولی روی زمین باشد. در غیر این صورت خداوند عذابی نازل نمی کرد. این مسائل در کتاب ها مطرح نمی شود و مسائل جدیدی است.

*علت سجده کردن ملائکه به آدم (ع) به دلیل شرافت آدم (ع) بوده یا دلیل دیگری داشته است؟

سجده ملائکه به دلیل شرافت آدم(ع) و انوار چهارده معصومی است که در صلب ایشان بوده است. اهل بیت(ع) همواره گفته اند که ملائکه به دلیل انوار ما که در صلب آدم(ع) بوده به آن سجده کرده اند. اما آدم(ع) تعلیمات الهی بزرگی دیده و این فضیلت بزرگی است. در کتاب هم به این موضوع پرداخته شده و فضایل ایشان بسیار گسترده است. از سوی دیگر به دلیل انوار چهارده معصومی که در صلب اوست همگان باید به او که هم مطیع و متبع آنهاست و می خواهد راه خدا را در زمین برود، سجده می کردند و خلافت، نبوت و رسالت او و بعد رسول الله و ائمه را بپذیرند.

وقتی ملائکه سجده کردند بدین معنی بود که ما هم فضایل تو را قبول داریم، چون تو راه چهارده معصوم(ع) را می روی و از سوی دیگر هم به دلیل اینکه انوار چهارده معصوم در وجود شماست، ما نبوت و ولایت تو، رسول الله و امیر المومنین و ائمه را قبول داریم. این ها همه در احادیث است.

*آقای براتی محل دفن حضرت آدم(ع) و حوا(ع) کجاست؟

نجف اشرف محل دفن حضرت آدم(ع) است. هر دو این بزرگواران در مکه از دنیا رفتند، بدن مطهر آدم(ع) در نجف است اما درباره حوا اسنادی نیست.

*سخن آخر؟

در این کتاب سعی بر این بوده که پژوهش های جامع و مفصلی که جایش خالی بوده انجام شود، چون به برخی از این موضوعات بیشتر نیاز داریم. امیدوارم بتوانیم به عنوان اثری جامع در فرصت کوتاه دنیوی که دست داده، کار درستی انجام دهیم. از این مجموعه کتاب‌ها اکنون موضوعات صالحین، ایمان و کیفیت های ایمان در چندین جلد آماده انتشار است. همچنین از مجموعه زندگی پیامبران زندگی شیث، ادریس، نوح، عیسی و... در دست تهیه و انتشار است. از مجموعه موضوعات قرآنی نیز بیش از ۵۰۰ کار آماده چاپ است که از آن جمله می‌توان به عقل، انسان و بشر، ملائکه و ... اشاره کرد که بتدریج در دسترس جامعه قرار می گیرد.

کتاب «آدم(ع) در قرآن و احادیث هزاره اول» تألیف مسعود براتی در دو مجلد با شمارگان هزار نسخه به بهای ۹۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است. استخراج احادیث این مجلدات نیز با مشارکت گروه تحقیقاتی موسسه نور هدایت جاریه به مدیرعاملی مسعود براتی بوده است.